

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

(א) לקמן סג: ג' (ב) ג' ע"ג
גישין ע"ד: (א) ע"י רש"י
מכונות פט: ותוס' כ"ב: ש'
ד"ה מ"ן, (ד) לקמן סג:
(ה) [תוספתא פ"ב ע"ג, ע"ג]
(ו) פ"מ ה"ן,

הגהות הב"ח

(א) ג' אלא לאו רבן
שקט מיה פליגי: (ב) רבן
ר' מאיר אומר אסור
עד שיתן: (ג) א' רש"י
ד"ה ומתום אומרים אף
זה נדר יכול להמיר
נדרו בעצמו שיטול נומר:
(ד) ב"ר ד"ה ג' ללא וכו'
אסור אם שוה אומר מפני
כבודי וזה אומר מפני
כבודך דכ"ע:

גליון הש"ס

גמ' א' רבי אליעזר בן
יעקב זירוזין הוי. קשה לי
לנלמא מריי' במעמד דביו
שיין בריי' לעיל דף ע"א
ו"ע:

פירוש הרא"ש

אם אין אתה בא ונוטל
לבדך וכו', דקד כבוד הוא
שיקבל מתנה לבני ולא
לעלמא: ש"א ע"פ חכם.
ואין נריך שאלה אע"פ
שכל פתח ומתים עוקר
הנדר מעיקרו ואע"פ
נריך שאלה לחכם האי
פתחא מוכתת ע"פ: וזהו
כבודי. לטעם מתנת:
משום דא"ל לאו כ"כ
אנא. וכו' שיש טעם לנדר
אמרינן לנדר איכות:
דמתהנינא בוכך. דכיון
שהוא רוצה שיקבל ממנו
מתנה מרובה מתקמח' גם
ממנו מתנה מרובה: וזניא
הוא נהנה ממנו הרבה:
לאו מלכא אנא. ומסתמא
הנהנה הרבה מאחר שמועב
ממנו מתנה מרובה: וזניא
הוא דאדריה לזומנא.
המוזמן יקבל לזמן
שימנהו לטעדתו וז"ל
אין נדר על ענין דאומנת
וא"ל המוזמן לזמן מודרי
מנכסין אם לא חולק אלך
כי ר'א לזומניו גם לטעדה
אחרת והוא חפך יומר
לכחול עם לו האיש נכסיה'
לא הוי נדרי זרוזין אלא
נדר גמור מתכוון נהיה:
באי לאו אפי' בביתיה:
אלא וכן בבתריה. אלא
מחך ליכא למפשט דפליגי
דשאי הכא כיון שאמר
שאי נהנה לך בהאי אלך
רבנן משום דא"ל לאו
כלכא אלא כו': הלבח
בראב"ב. ומסתמא אמתיה
קאי אלמנא פליגי והלבח
סמיה:

הרי זה יכול המודר להמיר נדרו בעצמו שלא ע"פ חכם שיכול לומר לו המודר כלום אמרת ליתן לבני כך וכך אלא בשביל כבודי: וזה כבודי. יומר שלא אקבל שאיני נריך וכבר הותר הנדר: מני אי רבי אליעזר בן יעקב. אע"ג דלא אמר זהו כבודי יומר בטל נדרי זירוזין הוא: אלא לאו רבנן היא. דכברי דלא הוי נדרי זירוזין וש"מ פליגי: לעולם רבי אליעזר בן יעקב היא. הא מתני': מודה ר' אליעזר בן יעקב כהאי נדר הוי. ולא זירוזין דודאי משום נדר ממש קא"ל דלומר ליה לאו כלכא אלא כו': ותכ"א אף זה. נודר יכול להמיר (א) שיכול לומר לו הריני מחזיק לך טובה כאילו התקבלתי ממך לפיכך אינו נדר: אי ר"א בן יעקב נדרי זירוזין הוו. שמוזרו ומדירו כדי שיתן לו כך וכך אע"ג דלא אמר התקבלתי הוי בטל נדרי זירוזין הוו: אלא לאו רבנן היא. דכברי דלא הוו ר"א בן יעקב היא. הא מתני': מודה. דהאי לא הוה נדרי זירוזין אלא נדר ממש ולהכי אי אמר התקבלתי לא הוי נדר: משום דאי אמר ליה לאו מלכא כו': מני אי ר"א בן יעקב נדרי זירוזין הוו. המדיר חברו שיאכל עמו ואפי' לא חלה מותר: אלא לאו רבנן היא. ופליגי דלא הוו נדרי זירוזין: לעולם ר"א בן יעקב היא. ומודה דלאו נדרי זירוזין הוו: מי סברה דאדריה מומנא. דהיינו נדרי זירוזין: לא וזניא הוא דאדריה לזומנא דלומר ליה מומנא. קבל עליך ונדר ותלה הוא. המוזמן הא לא חלה הוי נדר גמור: יפר על קן. על אותו שאמר במשנה אמר ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך כו': והנה הפסדו כנגדו. אף על גב דשפיר לא הכל ובע"פ שהפסד כנגדו אף אלו נדרי זירוזין ומותר: ולא הוודו לו חכמים. שיהא נדרי זירוזין:

קונם שאיני נהנה לך. קונם אלא מפני כבודי. שאתכבד על ידך צפני הצרכות שיראו שאיני חשוב צעניך שאתה רוצה ליתן לי מתנה זהו כבודי שאתכבד יומר כשיראה שאתה רוצה ליתן ואני איני רוצה לקבל: ואמרינן בירושלמי (א) דרבי מאיר דפליגי צדיק דרייתא דמיימינן בסמוך פליגי גמי צהא ומפרש התם צמאי פליגי דגרסינן א"ר זעירא צתם חלוקים מה אנו קיימינן אם כשזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודי אומר כלום אמרת אלא מפני כבודי מדי חולק עלי וואומר לו לא כי אלא לכבודי ומתכוונתי כדי שאתכבד שתקבל מתנה ממני דברי הכל אסור אם כשזה אומר מפני (ב) כבודך זה אומר מפני כבודי דכ"ע לא פליגי דשרי כיון קיימינן צתם ר"מ אומר כמי כמי שזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודי ורבנן אמרינן סתמן כמי שזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודך: לא ר"א בן יעקב היא. אף ר"א בן יעקב היא: משום דא"ל לאו כלכא אלא וכו'. והכא הוא דשייך למימר הכי מפני שהמוזמן אוסר על עצמו נכסי המוזמן ומש"ה איכא למימר דדוקא קאמר שאינו רוצה ליהנות ממנו אלא אי"כ יקבל הוא ממנו ג"כ הנהא זו דכור אי של חטים וכו' דלאו כלכא הוא אכל צמתיה היכי שייך למימר הכי והא המוזמן אינו אוסר עליו נכסי המוזמן דלדרכה נכסיו הוא אוסר למוזמן לא ליה יקבל ממנו גם עכשיו הנהא זו. ולא אמרינן דמשום דהכא צעני למיתן ליה מתנה מרובה משמע דעבד ליה חדק ניח נפשיה דאי לא לא הוה יהיב ליה נדר מתנה הלכך שייך למימר לאו כלכא אלא אכל צמתיה לא מוכח הכי דעביד איניש להאכיל את חבירו אלאו אף על גב דצתניה לא יהיב ליה מעיקרא מדי: הריני כאילו הסקבלתי. מפרש צפרק מי שחזו (גיטין דף ע"ד) דהיינו טעמא משום דלהרווחה ידיה איכותי והא לא אצטריך. ודוקא כשהצנים סמוכים על שולתנו דכ"ה האי גוונא שייך למימר דלהרווחה ידיה איכותי שלא יצטרך להוסיף משלו לנרצח והא דלהרווחה הוי איפכא דלהרווחה דידהו קמכין וכל שאמרו וכל התקבלתי דכיון שאפי' היה מקבל ממנו היה יכול להחזיר לו אף מעכשיו יכול לומר הריני כאילו נתנה לי אכל בצטול מעשה כגון שאמר נכסי אסורין עליך אם תלך למקום פלוני לא שייך למימר הכי לומר לו הרי הוא כאילו לא הלכת שאי"א. ואיכא מאן דפליגי שאפילו צענין זה יכול לומר כן שאזונו תנאי עצמו לא אמרו מתחלה אלא להשלים רצונו שהיה רוצה שלא ילך ועכשיו כיון שאינו חושש אם ילך אם לא ילך כבר נשלם רצונו: מי סברה דאדריה מומנא דלומר ליה מומנא דהיינו נדרי זירוזין הוא אלא וזניא אדריה לזומנא כלומר לבקשת המוזמן נדר המוזמן דא"ל לא מומנתי לי לא תומניני לטעדתך א"ל אין כלומר כן אומינך נדר הוי עליך כלומר אסור נכסין או נכסי על עניןך אם לא תעשה או נדר המוזמן ותלה הוא וכו' הלכך טעמא דחלה הוא לא הוי נדרה הוי דליכא למימר לזרויה איכותי אכיון ששרי לא היה נריך לזרו אותו דלדרכה הוא צקס ממנו שימנינו: יפר ע"ג א"ר"א בן יעקב. האי דלומר יתר ע"כ משום דהכא אע"ג דשייך למימר לאו כלכא אלא ששרי הוא אוסר הגנת המוזמן על עצמו אם לא ירצה לקבל ממנו הנהא זו ומש"ה איכא למימר דדוקא נדר אפילו הכי א"ר אליעזר בן יעקב נדרי זרוזין הן. ולפי פ"י זה חזינן השתא דמאי דחזינן לעיל דאפילו רבצ"י מודה כל היכא דאיכא למימר לאו כלכא אלא דחויא בעלמא היא ולא קושטא דמתלחא. ולאידך פירושא דכתבינן לעיל דטעמא דלאו כלכא אלא משום דמפליגינן צין מתנה מרובה למתנה מועטת האי יתר על ע"כ דאמרינן הכא לאו משום דלא חיישינן לטעמא דלאו כלכא אלא דהא כיון דמתנה מועטת היא לא שייך למימר הכי אלא האי יתר על כן דקאמר משום דסד"א כיון דמייחד ואמר פת חמה וכוס של חמין דווקא נדר ולא לזרויה צעלמא קמ"ל דלף אלו נדרי זרוזין ולפי פ"י זה אכתי קיימינן צמאי דאמרינן מעיקרא דכל היכא דאיכא למימר לאו כלכא אלא דהיינו צמתנה מרובה אפי' ר"א בן יעקב מודה: ודחזינן לא צמתרייתא כלומר צמתרייתא הוא דפליגי רבנן אכל צקמיימא לא. ואיכא נכמי דגרסי' ושמע מינה פליגי רבנן עליה שמע מינה:

י' א ב מ"י פ"ח מהל'
נדרים הל' י' סמג
לאין רמז טו"ע י"ד
סומן רב סוף כ'
י' א ב מ"י פ"ד מהלכות
נדרים הלכ' א ופ"ג
מהלכות שבויות הל' א
טו"ע י"ד סומן רב
סוף י'
י' ד ה טו"ע פ"ח ס"ג:

מוסף רש"י

זהו כבודי. עלה אטול
ממך (לקמן סג). קונם
שאהיה נהנה לי. קונם
הוא עלך כל הנאה
שתהיה ממני (גיטין טד).
אף זה. אם רצה הנדר
יכול להמירו מאילו בלא
שאלת המתה מסס. ואומר
לו הריני כאילו התקבלתי
(שם) וואמר לו המדיר
הריני כאלו נתקבלתי מה
שקשתי ממך (לקמן סג).
מר קשישא. שניני היו
לבי סמלה וסס שניהם שוין
אלא שגזרו קורין לו מר
קשישא ולצרי קורין לו מר
יעקב (מחברות סג).
וחלה הוה. המדיר (לקמן
סג).

תוספות

מי סברת דאדריה מומנא
לזניא לא זניא
אדריה לזומנא אמר ליה
מוכנת לי אמר ליה
אין. פירוש כן אי רוצה
לזמן אומן וז"ל זניא
לזומנא דור עלך שאתה
מזמן לי ונדר פירוש
מזמן לזומנא ואמר קונם
פירוש עלי אם אין אי
זומן אומן ולא הוי נדרי
זרוזין משום דדוקא היכא
המוזמן מקריב וזומן
מפליגי בו ומזוהו לאכול
משלו התם שייך נדרי
זרוזין אכל כהן אין נריך
לזרו המוזמן לאכול שהרי
אדריה המוזמן מפקש מן
המוזמן שדור על כך
שימנהו: יתר על כן אמר
ר' אליעזר ב"י ואוכל עמו
פת חמה. וז"ל מאי יתר
על כן י"ל דהיי קאמר
אע"ג דשייך לומר לאו
כלכא אלא וז"ל והאמר
לעיל דלא הוי זרוזין היכא
דשייך לומר לאו כלכא אלא
לכך נראה דלמר ליה קונם
שאי חתה נהנה ממני לעולם
אם אי חתה אכל היס
פת חמה והשתא לא שייך
טעמא דלאו כלכא אלא
אשטעינן דלע"ג דפי' לו
פת חמה וכוס של חמין
דמקפיד הוא טפי וסד"א
דמתנין לנדר אפי' שרי: